Kulturspranget

Kulturplan for Farsund kommune

Kulturplanen gjelder for perioden 2027 til 2032

Kulturspranget - møt, skap og lev i kulturkommunen!

Foto: Sunniva Øverland

Innhold

Kulturkommunen Farsund. 4
Plan for videre utvikling....5
Målsettinger....5
Kultur for alle....6
Målsettinger....6
Møteplasser og fellesskap....7
Målsettinger....7
Innovasjon og utvikling....8
Målsettinger....8
Visuell kunst. 9
Målsettinger....9
Museer og kulturarv. 10
Målsettinger....10
Arrangementer og festivaler....11
Målsettinger. 11
Litteratur og bibliotek....12
Målsettinger. 12
Scenekunst....13
Målsetting. 13
Film og kino. 14
Målsettinger. 14
Barn og unge.... 15
Målsetting 15
Kultur for eldre....16
Målsettinger....16
Frivillige og øvrige aktører....17
Målsettinger....17
Oppfølging og medvirkning....17

Kulturkommunen Farsund

Kultur for alle – å skape et levende, bærekraftig og inkluderende lokalsamfunn

Farsund er en kulturkommune. Det er her folk møtes, skaper, øver, bygger, spiller, synger, danser, leser, forteller, bevarer, markerer og stiller opp. Dette skjer fordi frivillige bruker kvelder og helger på aktiviteter som andre får glede av. Det er fordi barn og unge får stå på en scene, finne et trygt rom, kjenne på mestring og oppleve at de hører til. Det er fordi kunstnere, kulturarbeidere, lag og foreninger, menigheter, museer, bibliotek, kulturskole, ungdomsarbeid, kino, festivaler og lokale ildsjeler sammen gjør Farsund til mer enn et sted å bo.

Farsund er natur og historie, men også aktivitet og nåtid. Her finnes kystkultur, Lista fyr, uthavner, krigsminner, jordbrukslandskap, bymiljøer, kirker, bygninger, kunst, festivaler, ungdomsklubber, Nordens største innendørs skatehall, kulturskole, bibliotek og frivillighet. Kommunen har et kulturliv som spenner fra det nære og hverdagslige til det store og synlige. Noe skjer på etablerte arenaer. Noe skjer i forsamlingshus, gymsaler, kirker, parker, bibliotekrom, ungdomslokaler og uteområder. Noe skjer fordi kommunen legger til rette. Mye skjer fordi innbyggerne selv tar ansvar.

Farsund har lenge brukt begrepet kulturkommunen, og det forplikter. Det betyr at kultur ikke bare skal være pynt ved siden av andre oppgaver. Kultur er en del av det som gir livskvalitet, folkehelse, tilhørighet, lokal identitet og bolyst. Kultur gjør det lettere å flytte hit, lettere å bli boende og lettere å kjenne at man er en del av noe. Kultur er også viktig for demokrati og ytringsfrihet. Når mennesker møtes gjennom kunst, idrett, litteratur, musikk, frivillighet og fritidsaktiviteter, øves de også i fellesskap, uenighet, ansvar og deltakelse.

Farsund har mye å være stolt av og bygge videre på. Kommunen har et rikt organisasjonsliv. Festivalene og arrangementene skaper aktivitet, lokal stolthet og flere besøk. Biblioteket er en gratis og åpen møteplass for kunnskap, opplevelser og leseglede. Kulturskolen gir barn, unge og voksne kunstneriske ferdigheter, fellesskap og mestring. Ungdomsarbeidet gir trygge steder å være og rom for aktiviteter for de som ikke nødvendigvis passer inn i de organiserte tilbudene. Kinoen gir et stabilt kulturtilbud gjennom året. Museene og kulturminnene gir kommunen en tydelig historisk tyngde. Kunsten, både inne og ute, minner oss om at et lokalsamfunn også trenger uttrykk, undring og skjønnhet.

Samtidig er ikke Farsund ferdig utviklet som kulturkommune. Det trengs bedre synlighet, bedre samordning, mer aktiv bruk av eksisterende bygg og arenaer, mer forutsigbare rammer og en tydeligere satsing på barn, unge, kunstnere, frivillighet og møteplasser. Det er behov for å se kulturpolitikken i sammenheng med tilflytting, folkehelse, inkludering, oppvekst, seniorpolitikk, reiseliv, næring og stedsutvikling.

Kulturplanen bygger derfor på en enkel tanke: Farsund skal bruke det vi allerede har bedre, og utvikle det som trengs for at flere kan delta, skape og høre til. Hvert kulturfelt beskrives gjennom en felles struktur: Status, det kommunale tilbudet, det profesjonelle kulturlivet, frivilligheten, mål og kommunens arbeidsmåter.

Kulturloven stiller krav om at kommunen har skriftlig oversikt over status og utviklingsbehov på kulturfeltet, og fastsetter overordnede mål og strategier i planverket. Loven lovfester også prinsippet om armlengdes avstand. Politiske organer fastsetter mål, rammer og prioriteringer, mens kunstneriske og kulturfaglige vurderinger skal gjøres med relevant fagkompetanse.

De overordnete føringene og dagens situasjon er beskrevet i et separat dokument. I kulturplanen er det lagt større vekt på konkrete utfordringer og løsninger, og på hva kommunen kan bidra med.

God lesning!

Skapende hilsen,
Mailinn Ingebretsen Kjørkleiv
Kultursjef i kulturkommunen Farsund

Plan for videre utvikling

Kulturplanen gjelder for perioden 2027 til 2032. Den skal være et styringsverktøy for utvikling av kulturfeltet i Farsund kommune. Planen skal gi retning, samle innsatsen og være et grunnlag for prioriteringer i økonomiplan, budsjettarbeid, tilskuddsforvaltning og samarbeid med kulturaktører.

Planen omfatter kunst og kultur, frivillighet, bibliotek, kulturskole, ungdomsarbeid, arrangementer, festivaler, kulturarenaer, kulturarv, kulturminner, kino, kultur for eldre og kultur som del av folkehelse og stedsutvikling. Idrett og fysisk aktivitet omtales der det berører kulturfeltet, møteplasser, ungdomsarbeid og folkehelse, men følges også opp gjennom egen plan for idrett, friluftsliv og nærmiljøanlegg.

Kulturplanen bygger på tre satsingsområder: Kultur for alle, møteplasser og fellesskap og innovasjon og utvikling.

Satsingsområdene henger sammen. Kultur for alle handler om tilgjengelighet, mangfold, deltakelse og økonomiske barrierer. Møteplasser og fellesskap handler om steder, rom og relasjoner der mennesker kan møtes på tvers av alder, bakgrunn og livssituasjon. Innovasjon og utvikling handler om å bruke kultur som kraft i stedsutvikling, tilflytting, kreativ næring, digital utvikling og nye samarbeidsformer.

Planen bygger også på tre bærekraftsmål som er særlig relevante for Farsund: God helse og livskvalitet, mindre ulikhet og bærekraftige byer og lokalsamfunn.

Farsund står, som mange andre kommuner, i en tid med strammere økonomi og større behov. Det betyr ikke at kultur blir mindre viktig. Det betyr at kommunen må arbeide smartere og mer samordnet, og at det er behov for tydelige prioriteringer. Mye handler om bedre bruk av eksisterende ressurser, mer målrettet samarbeid, ekstern finansiering og bedre synlighet.

Samtidig må kommunen erkjenne at et rikt kulturliv ikke oppstår av seg selv. Frivillighet trenger rammer. Barn og unge trenger trygge voksne. Bibliotek, kulturskole, kino, fritidsklubber og kulturarenaer trenger drift, kompetanse og forutsigbarhet. Kunstnere og kulturaktører trenger steder å skape, vise og utvikle arbeid.

Kulturpolitikken i Farsund skal bygge på armlengdes avstand, faglig vurdering og demokratisk forankring. Kommunen skal sette mål, rammer og prioriteringer. Kunstneriske og kulturfaglige vurderinger må gjøres med relevant kompetanse. Det er avgjørende for tillit, kvalitet og utvikling.

Målsettinger

- Kulturtilbudene er tilgjengelige for alle, og alle kan delta fullt ut
- Kulturtilbudene fremmer helse, livskvalitet, mestring og tilhørighet
- Kulturlivet skal styrke bolyst, tilflytting og lokal identitet
- Barn og unge møter kunst, skaper kultur og påvirker tilbud som gjelder dem
- Kommunen legger til rette for kommunale, profesjonelle og frivillige kulturaktører

Kultur for alle

Kultur for alle betyr at alle innbyggere skal ha reell mulighet til å delta i kulturlivet. Ikke bare de som allerede vet hvor de skal gå, hvem de skal spørre, eller har råd til kontingenter, billetter, utstyr og transport. «Alle» betyr barn og unge, voksne og eldre, personer med funksjonsnedsettelser, mennesker med lav inntekt, nye innbyggere, tilflyttere, minoriteter, mennesker som står utenfor arbeidslivet og dem som ikke selv oppsøker kulturtilbud.

Kultur for alle handler om mer enn tilgjengelige arenaer. Det handler også om informasjon, økonomi, språk, trygghet, sosial tilhørighet og følelsen av å være velkommen. Et tilbud kan være åpent for alle på papiret, men likevel oppleves utilgjengelig for mange. Derfor må Farsund arbeide aktivt med å senke tersklene for deltakelse.

Barn og unge skal ha særlig prioritet. Deltakelse i kultur og fritid gir mestring, vennskap, identitet og tilhørighet. Det kan forebygge utenforskap og bidra til bedre psykisk helse. Når barn får spille, danse, lese, skape, delta på fritidsklubb, stå på en scene, være med i korps, gå på kino eller delta på UKM, får de erfaringer som varer lenger enn selve aktiviteten.

Kulturskolen skal være en viktig del av kultur for alle. Den skal gi kunst og kulturfaglig opplæring av høy kvalitet, men også være en inkluderende arena for mestring og fellesskap, og være en attraktiv arbeidsplass. For at kulturskolen skal være tilgjengelig, må kommunen arbeide videre med pris, friplasser, gruppetilbud, egnede undervisningsrom og tilbud som treffer ulike barn og unge.

Biblioteket er også en kjerne i kultur for alle. Det er gratis, åpent og lavterskel. Det gir tilgang til bøker, digitale ressurser, lokalhistorie, aviser, arrangementer, samtaler, verksteder, leseplasser og kunnskap. Biblioteket er en av få offentlige møteplasser der man kan komme uten å kjøpe noe.

Kultur for alle handler også om eldre. Mange eldre er aktive kulturbrukere og viktige frivillige ressurser. Andre har begrenset mulighet til å oppsøke tilbud selv. Den kulturelle gyngestolen skal videreutvikles som et fast tilbud som bringer profesjonell og lokal kulturformidling til eldre der de er, særlig på institusjoner og møteplasser for seniorer.

For personer med funksjonsnedsettelser handler kultur for alle om universell utforming, tilgjengelig informasjon, egnet transport, ledsagerordninger, tilrettelagte tilbud og kulturarenaer som faktisk fungerer. Nye kulturarenaer og større utviklingsprosjekter må planlegges med universell utforming fra starten av. Eksisterende arenaer må kartlegges og forbedres der det er mulig.

Målsettinger

- Styrke informasjonen om eksisterende kulturtilbud, særlig rettet mot barn, unge, familier, eldre og nye innbyggere
- Arbeide for økonomisk tilgjengelige kultur- og fritidstilbud for barn og unge
- Videreutvikle kulturskolen som et inkluderende tilbud med mangfold, kreativitet og kvalitet
- Bruke kommunale bygg og uteområder aktivt til kulturarrangementer og aktiviteter som styrker fellesskap, mangfold og tilgjengelighet
- Søke å bidra til at frivillige lag og foreninger har rammer, støtteordninger og faglig samarbeid som gjør aktivitetene åpne og tilgjengelige for flere
- Bidra til at Den kulturelle skolesekken videreutvikles i samarbeid med lokalt og regionalt kulturliv
- Arbeide for bedre universell utforming, både fysisk og digitalt, i kulturtilbud og kulturarenaer.

Møteplasser og fellesskap

Et lokalsamfunn trenger steder der mennesker møtes, ikke bare formelle eller organiserte møteplasser. Også steder der folk kan være, se hverandre, oppleve noe sammen og kjenne at de hører til.

Møteplasser er avgjørende for livskvalitet. De forebygger ensomhet, bygger tillit og gjør lokalsamfunn mer robuste. De er også en viktig del av kommunens sosiale beredskap ved å styrke fellesskap, tilhørighet og evnen til å stå sammen når utfordringer oppstår. For barn og unge kan gode møteplasser være forskjellen på deltakelse og utenforskap. For eldre kan de gi sosial kontakt, aktivitet og mening. For tilflyttere kan de være veien inn i lokalsamfunnet. For frivillige og kulturaktører er de selve infrastrukturen for aktivitet.

Farsund har mange møteplasser, som biblioteket, Ekko, Shadow, Flipside, kinoen, kulturskolen, Backes Bu, kirker, menigheter, idrettshaller, grendehus, Lista fyr, Galleri Farsund, museene, Byparken, Torvet, Varbak, Selvaagparken, Gallerihagen, Borggården, Farøyparken, Paradisbukta og flere uteområder brukes til kultur, aktivitet og samlinger.

Utfordringen er ikke bare å ha steder, men å bruke dem på en god måte. Kommunen må ha oversikt over hvilke bygg, rom, scener, uteområder, produksjonslokaler og øvingsrom som finnes, hvordan de brukes, hvem som kan bruke dem, hva de koster, og hvilke behov som ikke dekkes. Vi trenger også kunnskap om hvilke steder ungdom opplever som trygge, attraktive og tilgjengelige.

Ekko flerbrukshus er en sentral kulturarena med kino, kulturskole og fritidsklubb under samme tak. Shadow er en viktig møteplass på Vanse. Flipside er et unikt tilbud som kombinerer fysisk aktivitet, ungdomskultur, egenorganisert fritid og besøksattraktivitet. Biblioteket er en kunnskapsarena og sosial møteplass. Kinoen gir et helårig tilbud og brukes av mange. Samtidig har Farsund behov for en bedre egnet arena for større kulturarrangementer, scenekunst, konserter og nasjonale produksjoner.

Møteplasser handler også om byrom og nærmiljøer. Kultur kan gjøre sentrum mer levende, men også styrke bygder og lokalsamfunn utenfor sentrum. Gode kulturtilbud skal ikke bare finnes der flest allerede samles. Kommunen må legge til rette for aktivitet i hele kommunen, både gjennom støtte til frivillighet, bruk av kommunale bygg, samarbeid med grendehus og utvikling av uteområder.

Målsettinger

- Få bedre oversikt over scener, kulturbygg, produksjonslokaler, øvingsrom og uterom
- Vurdere om det kan legges til rette for en mer egnet kulturscene for lokale, regionale og nasjonale aktører
- Kartlegge hvilke steder som oppleves som trygge, tilgjengelige og attraktive møteplasser, i dialog med ungdom
- Søke å videreutvikle MOT, fritidsklubbene og Flipside som trygge, kreative og åpne lavterskeltilbud for ungdom
- Bidra til å styrke biblioteket som inkluderende møteplass, kunnskapsarena og formidler av lokal kultur
- Bidra til å styrke lokalsamfunnets sosiale beredskap gjennom kulturarenaer, frivillighet og møteplasser
- Bidra til å videreutvikle Den kulturelle gyngestolen som et fast tilbud for eldre.

Innovasjon og utvikling

Farsund skal være en attraktiv kommune å bo i, flytte til, besøke og skape noe i. Da må kultur forstås som mer enn arrangementer. Kultur er også stedsutvikling, folkehelse, næring, identitet, omdømme, reiseliv, kompetanse og framtidstro.

Kommunens visjon er å være fristende, nyskapende og best på natur og det gode liv. Kulturplanen skal bidra til dette ved å styrke Farsund som kulturkommune og attraktiv bokommune. Et rikt kulturliv gjør det lettere å rekruttere arbeidskraft, beholde unge voksne, få familier til å flytte hjem og gi innbyggere lyst til å bli.

Farsund har særlige fortrinn. Naturen, kysten, lyset, historien, kulturminnene, festivalene, Lista fyr, det amerikanske Lista, kunstmiljøet, frivilligheten og ungdomstilbudene gir kommunen en egen identitet.

Dette må brukes tydeligere i stedsutvikling og formidling. Farsund skal ikke forsøke å være en kopi av større byer. Farsund skal utvikle sin egen styrke: kombinasjonen av natur, kulturarv, småbyliv, kystkultur, kunst, ungdomskraft og frivillig engasjement.

Innovasjon i kulturfeltet handler også om digitale løsninger. Kulturtilbud må være synlige, enkle å finne og lette å bruke. Kommunen bør arbeide for bedre digital oversikt over kulturtilbud, arrangementer, arenaer, tilskuddsordninger og frivillige muligheter. Dette er viktig for innbyggere, tilflyttere, turister, arrangører og lag og foreninger.

Kunstnere og kreative næringer er en viktig del av utviklingen. Farsund har kunstnere og kulturaktører som bidrar til identitet, opplevelser og verdiskaping. Kommunen kan legge bedre til rette gjennom rimelige atelierer, øvingslokaler, produksjonsrom, synlige oppdrag, samarbeid med skoler og institusjoner, og bruk av kunst i uterom og offentlige bygg.

Kulturarv kan også være innovasjon. Når lokal historie, håndverk, fortellinger, kystkultur og kulturminner tas i bruk på nye måter, skapes både kunnskap, stolthet og opplevelser. Farsund har så mye kulturhistorisk kapital at den må formidles bedre, brukes klokt og kobles til reiseliv, skole, frivillighet, kunst og lokalsamfunnsutvikling.

Målsettinger

- Bruke kultur som et aktivt verktøy i stedsutvikling og tilflyttingsarbeid
- Synliggjøre kulturtilbud bedre digitalt og fysisk
- Styrke kompetansen i kommunens kulturvirksomheter for å møte nye uttrykksformer, digitale løsninger og endrede behov
- Legge til rette for kunstneriske arbeidsfellesskap, rimelige produksjonsrom, atelierer og øvingslokaler der det er mulig
- Prioritere lokale kunstnere og kulturaktører i kommunale oppdrag der det er relevant og hensiktsmessig
- Stimulere til kunst i uterom og nabolag
- Dokumentere og formidle kulturminner, lokal fortellertradisjon, håndverk og immateriell kulturarv.

Visuell kunst

Lyset, landskapet og historien på Lista har lenge tiltrukket kunstnere. Visuell kunst i Farsund finnes i gallerier, offentlige bygg, skoler, byrom, landskap og i kulturskolen. Feltet har sterke visningssteder, en betydelig kommunal kunstsamling og et potensial for å koble kunst tydeligere til stedsutvikling, reiseliv og kreative næringer.

Kulturskolens tilbud i visuell kunst gir barn og unge et kommunalt opplæringstilbud. Her får elevene undervisning tilpasset alder, og de får bruke sine kreative evner, lære ulike teknikker og lage egne utstillinger. Farsund kommune eier kunst som er plassert i skoler, institusjoner, rådhus, gater og uterom. Samlingen er registrert i Norsk kunstdatabase og skal være tilgjengelig for innbyggere og besøkende. Kommunen gir tilskudd til kunstprosjekter, utsmykning i offentlige rom og har samarbeidet om prosjekter som Make Waves og kunstformidling ved Nordberg fort.

Kunstpunkt Lista ved Lista fyr drives av Agder Kunstsenter og viser samtidskunst av profesjonelle kunstnere. Galleri Farsund formidler kunst gjennom utstillinger og salg. Kommunen har også yrkesaktive billedkunstnere, kunsthåndverkere, fotografer og formgivere. Det profesjonelle miljøet gir kvalitet og utviklingskraft, men trenger flere oppdrag, nettverk, produksjonsrom og synlighet.

Farsund Kunstforening og andre lokale initiativ bidrar med utstillinger, formidling og møteplasser mellom kunstnere og publikum. Frivillige bidrar også til kunstprosjekter, åpninger og bruk av gallerier og kulturarenaer. Samspillet mellom profesjonelle og frivillige miljøer er en særlig styrke i en liten kommune.

Målsettinger

- Forvalte, registrere, formidle og vedlikeholde kommunens kunstsamling
- Bruke kunstfaglig kompetanse ved innkjøp, utsmykking og utvikling av offentlige rom
- Søke å videreutvikle samarbeid med Kunstpunkt Lista, Agder Kunstsenter, gallerier og lokale kunstnere
- Legge til rette for atelierer, produksjonsrom, arbeidsfellesskap og synlige oppdrag der det er mulig
- Prioritere kunst i byrom, nærmiljøer og landskap som styrker identitet og inviterer til samtale.

EN MILLION KLINKEKULER – Et kunstprosjekt for fred av Alfred Vaagsvold i samarbeid med kulturenheten og Nordberg fort

Museer og kulturarv

Farsund en av landets rikeste kulturminnekommuner. Fornminner, kystkultur, uthavner, jordbrukslandskap, kirker, bymiljøer, krigshistorie og forbindelsen til Amerika gir kommunen et uvanlig bredt historisk spenn. Kulturarven er ikke bare fortid. Den er kunnskap, identitet, besøksgrunn og stoff for nye fortellinger.

Gjennom DKS (Den kulturelle skolesekken) får skoleelever lære om lokal kulturarv for å videreføre vår felles historie. Her møter elevene steinalder og arkeologi på Nordberg fort, redningsstasjonen på Østhassel, fangeleiren fra 2. verdenskrig, arkitektur og historie gjennom kulturvandring med Vekter Elin Salvesen, 2. verdenskrig med Hangar 45, for å nevne noe.

Kommunen har ansvar som planmyndighet og skal bruke kulturminneplanen i arealforvaltning, byggesaker og utviklingsprosjekter. Kommunen samarbeider om formidling, dokumentasjon og utvikling av steder som Lista fyr, Nordberg fort og Huseby kongsgård. Lokalhistorisk materiale, kommunale samlinger og minnesmerker skal forvaltes slik at de kan brukes av skoler, forskere, innbyggere og besøkende.

Lista museum er en del av Vest-Agder museet og driver blant annet Nordberg fort, Listeskøyta kystkultursenter, Østhassel redningsstasjon, friluftsmuseet i Vanse og Hetland skolemuseum. Museet har fagkompetanse på samlingsforvaltning, forskning, utstillinger og formidling. Profesjonelle historikere, arkeologer, konservatorer, arkitekter, forfattere og formidlere bidrar også i prosjekter og publikasjoner.

Listamuseets venner, historielag, foreninger, kystkulturmiljøer, forsvarshistoriske foreninger, menigheter, grunneiere og enkeltpersoner tar vare på bygg, båter, arkiv, fotografier, gjenstander, håndverk og muntlige fortellinger. Denne kunnskapen er omfattende, men sårbar når den bæres av få personer. Frivilligheten må derfor kobles tettere til profesjonell dokumentasjon og rekruttering.

Målsettinger

- Styrke samarbeidet med Lista museum, fylkeskommunen, Riksantikvaren og lokale fagmiljøer
- Løfte fram lokal fortellertradisjon, håndverk og immateriell kulturarv gjennom dokumentasjon og formidling
- Bidra til å utvikle digitale og fysiske formidlingsløp som gjør kulturminner enklere å finne og forstå
- Koble museer og kulturarv tydeligere til skole, bibliotek, arrangementer, kunst og reiseliv
- Bruke kulturminneplanen aktivt i kommunal planlegging og saksbehandling.

Tvilling-statuen «Make Waves» som var et samarbeid mellom Foreningen Fern BS og kulturenheten

Arrangementer og festivaler

Arrangementene gjør Farsund levende, skaper møter mellom innbyggere og besøkende og gir kommunen et tydelig ansikt utad. Festivalene er samtidig krevende produksjoner som bygger på et tett samspill mellom kunstnere, frivillige, næringsliv, offentlige tjenester og profesjonelle leverandører.

Kommunen gir driftsmidler, prosjektmidler, festivalmidler som støtte gjennom flerårige avtaler. Den stiller lokaler og uterom til disposisjon, gir veiledning og koordinerer behov knyttet til tillatelser, sikkerhet, teknisk drift, kommunikasjon og beredskap. Kommunens kulturkalender «hva skjer» og informasjonskanaler er viktige for synligheten, men må utvikles slik at publikum får bedre samlet oversikt.

Farsund Folk Festival er en internasjonal folkemusikkfestival med profesjonelle artister fra inn- og utland. American Festival, Vanvittig Moro, KaperUka, konserter ved museene, kirker og private arenaer engasjerer profesjonelle musikere, teknikere, produsenter og formidlere.

Profesjonelle leveranser gir kvalitet og ringvirkninger, men små arrangørmiljøer er avhengige av nettverk, finansiering og kompetanse.

Frivilligheten er selve produksjonsapparatet for store deler av arrangementslivet. Festivalstyrer, lag, foreninger, korps, kor, menigheter og enkeltpersoner bruker betydelig tid på planlegging, rigging, vakter, servering, vertskap og opprydding. Uten denne innsatsen ville store deler av Farsunds synlige kulturliv ikke vært mulig.

Målsettinger

- Legge til rette for tydelige og forutsigbare støtteordninger og samarbeidsavtaler
- Samle informasjon om lokaler, uterom, tillatelser, sikkerhet, tekniske behov og finansiering
- Vektlegge interne samordninger, slik at arrangører møter én koordinert kommune
- Søke å styrke arrangørkompetanse, bærekraft, universell utforming og rekruttering av frivillige
- Bruke arrangementer mer målrettet i stedsutvikling, besøksattraktivitet, omdømme og næringssamarbeid.

Farsund Folk Festival er en av kommunens lokale festivaler som kulturenheten samarbeider med

Lansering av boken "Huseby Kongsgård"

Litteratur og bibliotek

Biblioteket er en av få offentlige møteplasser der ingen må kjøpe noe, forklare hvorfor de kommer eller være medlem. Det gir litteratur, kunnskap, digitale ressurser, arbeidsro, samtaler og fellesskap. I en tid med mer informasjon, økt digital hverdag og mindre felles offentlighet blir bibliotekets rolle som demokratisk arena stadig viktigere.

Farsund bibliotek er et viktig kompetansemiljø for leselyst og litteraturformidling, og består av hovedbiblioteket i sentrum og filialen på Borhaug.

Hovedbiblioteket fungerer også som skolebibliotek for Eilert Sundt videregående skole, mens filialen samarbeider med Borhaug skole. Biblioteket tilbyr bøker, aviser, digitale tjenester, lokalhistorie, arrangementer, bokbad, spill, studieplasser, IT-hjelp og studentveiledning. Tjenesten skal være gratis, tilgjengelig og faglig uavhengig. Gjennom DKS (Den kulturelle skolesekken) får skoleelever besøke biblioteket i forbindelse med leselystkampanje og første møte med biblioteket.

Forfattere, foredragsholdere og litteraturformidlere møter publikum gjennom biblioteket, DKS (Den kulturelle skolesekken) og lokale arrangementer. Bibliotekansatte har profesjonell kompetanse på samlingsutvikling, kildekritikk, AI, lesing og formidling.

Det profesjonelle litteraturfeltet er i stor grad regionalt og nasjonalt, og hentes inn gjennom samarbeid og prosjektmidler. Det finnes tre bokhandlere i kommunen, som er aktive i kommunens kulturliv og arrangerer jevnlig en rekke kulturarrangementer og bokbad.

Historielag, foreninger og enkeltpersoner bidrar med bøker, lokalhistorie, samtaler, foredrag og møteaktivitet. I samarbeid med lokale historikere og foreninger har kommunen utgitt en rekke bøker.

Målsettinger

- Styrke litteraturformidling til barn, unge, voksne og eldre gjennom hele året
- Videreutvikle biblioteket som arena for samtale, debatt, kildekritikk, demokratisk deltakelse og lokal beredskap
- Gi innbyggere veiledning i digitale tjenester og bidra til mindre digitalt utenforskap
- Samarbeide med skoler, barnehager, forfattere, museer og frivillige om lesing og lokalhistorie
- Utvikle bibliotekene som tilgjengelige møteplasser med plass til ro, aktivitet og arrangementer.

Kulturskolens forestilling “Ronja Røverdatter”

Scenekunst

Scenekunst oppstår når mennesker samles om musikk, teater, dans og framføring. I Farsund finnes stor skaperglede og mange utøvere, men feltet mangler en fast profesjonell kulturarena med en større scene som er godt tilpasset produksjon og publikum. Det begrenser hvilke forestillinger kommunen kan ta imot og hva lokale miljøer kan utvikle.

Kulturskolen er et viktig lokalt kompetansemiljø for profesjonelle kunstnere som også er lærere, og disse gir et viktig bidrag til kommunens kulturtilbud. Kommunen tilbyr undervisning i musikk, sang og dans, og produserer konserter, forestillinger og samspill. Hvert år arrangeres det ballett- og danseforestilling på Ekko kulturhus for et stort publikum, med barn og unge som betydelige formidlere av scenekunst. Den kulturelle skolesekken gir elever møter med profesjonell scenekunst.

Kommunen stiller arenaer som Ekko, Husan, skoler, gymsaler, haller og uterom til disposisjon, og gir støtte til produksjoner og arrangementer. Lokalene har ulik kapasitet og teknisk standard. DKS (Den kulturelle skolesekken) gir skoleelever ulike møter med kunstutrykk. Profesjonelle musikere, dansere, skuespillere og teknikere engasjeres gjennom festivaler, Den kulturelle skolesekken, Den kulturelle gyngestolen, museene, kirker og private arrangører.

Farsund Folk Festival er en viktig profesjonell musikkarena. Det finnes også flere profesjonelle utøvere og aktører i regionen, noe som gir et godt grunnlag for å utvikle en fast arena for publikumsrettet formidling gjennom hele året.

Kor, korps, band, dansegrupper, menigheter og teatermiljøer skaper et omfattende scenekunsttilbud. Kaperspillet er et tydelig eksempel på lokal scenekunst bygget på historie, frivillighet og samarbeid. De frivillige miljøene trenger egnede øvingslokaler, teknisk støtte og arenaer som gjør det mulig å vokse.

Målsettinger

- Kartlegge scener, øvingsrom, teknisk utstyr, kapasitet og tilgjengelighet
- Utrede behov og muligheter for en bedre egnet scene for større konserter og scenekunst
- Søke å styrke samarbeidet mellom kulturskole, festivaler, frivillige miljøer og profesjonelle utøvere
- Legge til rette for kompetanse innenfor produksjon, teknikk, arrangørarbeid og publikumsutvikling
- Bruke kommunale bygg og uterom mer aktivt, samtidig som sikkerhet og kvalitet ivaretas.

Film og kino

Kinoen er et av Farsunds mest stabile kulturtilbud gjennom året. Den gir tilgang til nye filmer, felles opplevelser og et lavterskel-møtested på tvers av alder. Filmfeltet rommer samtidig mer enn ordinære visninger. Skolekino, seniorkino, festivalvisninger og lokale fortellinger kan gjøre kinoen til en bredere arena for læring, samtale og produksjon.

Farsund kommune eier kinoanlegget på Ekko og sikrer drift gjennom avtale med KinoSør. Kinoen brukes også til skolekino, seniorkino, barnefilmtilbud og enkelte kommunale arrangementer. Kommunens rolle er å sikre et moderne og tilgjengelig kinotilbud, følge opp avtaler og legge til rette for at salene kan brukes til flere kulturformål når det er praktisk mulig. DKS (Den kulturelle skolesekken) gir skoleelever et møte med film som kunstuttrykk.

KinoSør, som er del av Nordisk Film Kino, står for profesjonell kinodrift, program, distribusjon og publikumsarbeid. Filmprodusenter, distributører og regionale fagmiljøer gir tilgang til et nasjonalt og internasjonalt filmtilbud. Farsund har ikke et stort lokalt filmproduksjonsmiljø, men landskap, kulturarv og historier gir gode muligheter for innspillinger, dokumentar og lokal formidling.

Skoler, eldreråd, festivaler, lag og lokale initiativ kan bruke film som del av arrangementer, debatt og historiefortelling. Frivillige miljøer bidrar også til publikumsutvikling og særvisninger. Samarbeid om temakvelder og lokale filmer kan gjøre kinoen relevant for flere enn det ordinære programmet alene gjør.

Målsettinger

- Sikre forutsigbar og kvalitativ kinodrift gjennom tydelige avtaler og løpende oppfølging
- Videreutvikle skolekino, seniorkino, barnefilm og tilrettelagte visninger
- Legge til rette for temavisninger, lokale produksjoner, filmformidling og samarbeid med festivaler
- Bruke kinoen som arena for arrangementer og scenisk formidling gjennom teknikk og kapasitet som tillater det
- Synliggjøre Farsund som mulig opptakssted og koble lokale historier til profesjonelle filmmiljøer.

Kunsprosjekt under American Festival

Barn og unge

Barn og unge er et av de viktigste områdene i Farsunds kulturpolitikk. Barn og unge skal ikke bare være publikum. De skal få lære, skape, prøve, feile, vise fram og påvirke. Farsund har et bredt kommunalt tilbud, men deltakelse påvirkes av økonomi, transport, informasjon, funksjonsevne og hvor i kommunen man bor. Tilbudene må derfor ses i sammenheng og være enkle å finne og bruke.

Barn og unge møter kultur gjennom DKS (Den kulturelle skolesekken), UKM, biblioteket, kinoen, fritidsklubbene Ekko og Shadow, Flipside, MOT og kulturskolen. Kulturskolen har tilbud innen musikk, sang, dans og visuell kunst, i tillegg til samspill og tilrettelagte tilbud. For mange ungdommer er slike steder det som gjør at kommunen oppleves som et sted de kan være seg selv.

Fritidsklubber og åpne ungdomstilbud er viktige lavterskelarenaer der alle ungdommer skal oppleve å være velkomne, uavhengig av interesser, ferdigheter og forutsetninger. Her er det rom for å delta på egne premisser, være sosial, utforske interesser og oppleve tilhørighet – uten krav til prestasjon eller konkurranse. DKS sikrer at alle elever får møte profesjonell kunst og kultur innen blant annet musikk, scenekunst, film, litteratur, visuell kunst og kulturarv.

Videre bidrar profesjonelle lærere, kunstnere, instruktører og produsenter i kulturskolen, UKM, Flipside, festivaler og verksteder. Slike møter gir kvalitet, inspirasjon og innsikt i mulige yrkesveier.

Korps, kor, dansegrupper, menigheter, festivaler, lag og foreninger gir barn og unge opplæring, ansvar og fellesskap. Frivillige voksne er avgjørende for bredden, men aktivitetene må være trygge, inkluderende og tilgjengelige. Barn og unge må få reell innflytelse på innhold og utvikling.

Målsettinger

- Opprettholde Ekko, Shadow, Flipside, MOT og UKM som trygge og kreative arenaer
- Sikre kulturskolen som et inkluderende tilbud med kvalitet, mangfold, gruppetilbud og medvirkning
- Styrke DKS og koblingen mellom profesjonelle kunstnere, skoler og lokalt kulturliv
- Søke å redusere økonomiske, geografiske og praktiske barrierer for deltakelse
- Bidra til å etablere faste møteplasser der ungdom, kulturaktører og politikere kan drøfte kultur og samfunn.

Forestilling med kulturskolens kor Sound of happines og Farsund Shantykor

Kultur for eldre

Farsund får, som resten av landet, stadig flere eldre innbyggere. Det stiller krav til helse og omsorg, men også til kulturpolitikken. Eldre er ikke bare mottakere av tjenester. Mange eldre er aktive kulturbrukere, frivillige, arrangører, formidlere, musikere, lesere, historiebærere og ressurspersoner i lokalsamfunnet.

DKG (Den kulturelle gyngestolen) er Farsund kommunes ordning for profesjonell kulturformidling til eldre og mottar støtte fra Agder fylkeskommune. Musikk har vist seg særlig godt egnet i arbeid med eldre, blant annet på institusjoner. Sang, konserter, kjente melodier og levende formidling kan gi glede, minner, fellesskap og kontakt. Lokale musikere, kor, korps, eldreråd, pensjonistforeninger, bibliotek, kino, kulturskolen og frivillige aktører er naturlige samarbeidspartnere.

Eldrekino arrangeres av eldrerådet, og er en viktig sosial møteplass. Biblioteket bidrar med litteratur, arrangementer, digital veiledning og møteplasser. Frivillige organisasjoner og menigheter bidrar allerede med mye aktivitet.

Profesjonelle musikere, skuespillere, forfattere og andre utøvere engasjeres gjennom DKG og særskilte arrangementer. Faglig kuratering og honorering sikrer kvalitet og gir eldre tilgang til det profesjonelle kulturlivet.

Pensjonistforeninger, kor, menigheter, pårørende og lokale kulturaktører skaper møteplasser og aktivitet. Eldre er også blant kommunens viktigste frivillige ressurser og bærere av lokal kunnskap. Frivillig innsats må samordnes med faglige og praktiske behov i helse og omsorg.

Målsettinger

- Videreutvikle DKG med varierte og profesjonelle tilbud
- Samordne informasjon om kulturtilbud bedre mellom kultur, bibliotek, kulturskole, kino, helse og omsorg
- Legge til rette for kultur på institusjoner og møteplasser, også for personer med demens og redusert mobilitet
- Øke kjennskapen til tilbud som seniorkino, kor, lokalhistorie og aktiviteter som inviterer til egen deltakelse
- Utvikle flere generasjonsmøter der barn, unge og eldre skaper og opplever kultur sammen.

Frivillige og øvrige aktører

Frivilligheten er en bærebjelke i Farsunds kulturliv. Lag, foreninger, festivaler, korps, kor, menigheter, historielag, kunstforeninger, idrettslag og andre frivillige aktører skaper aktivitet, fellesskap og tilhørighet i hele kommunen. Arbeidet som gjøres tilsvarer mange årsverk. Bak hver konsert, festival, dugnad og aktivitet ligger det timer, planlegging, ansvar og mennesker som faktisk møter opp.

Flere kommunale tjenester påvirker kulturfeltet. Oppvekst gir barn tilgang til kunst og kultur. Helse og omsorg bruker kultur i arbeid med livskvalitet og fellesskap. Teknisk sektor forvalter bygg, uterom og tillatelser. Plan, næring, reiseliv og kommunikasjon påvirker stedsutvikling, synlighet og etableringsvilkår. Rådene og politiske organer bidrar med medvirkning og prioritering.

Kreative næringer, reiselivsbedrifter, serveringssteder, arrangører, teknikere, fotografer, designere, medier og private arenaer er del av det profesjonelle økosystemet. De skaper arbeidsplasser, oppdrag, markedsføring og møteplasser. Samarbeid med regionale kompetansesentre, fylkeskommunen, universitet og kulturinstitusjoner kan tilføre fagmiljøer som kommunen ikke har alene.

Kirker og menigheter, grendehus, stiftelser, velforeninger, historielag og brede organisasjonsmiljøer driver kulturaktivitet, eier lokaler og når grupper kommunen ikke alltid når. Frivilligsentralen er et viktig knutepunkt for frivillig innsats, mens kulturforeningene har særskilt kompetanse på kunst, arrangementer og kulturaktivitet. Rollene må være tydelige slik at oppgaver ikke faller mellom sektorer.

Målsettinger

- Etablere faste dialogmøter mellom kommunen, kulturaktører, frivillighet, næringsliv og regionale partnere
- Utvikle en samlet digital oversikt over arrangementer, tilbud, arenaer, støtteordninger og kontaktpunkter
- Gjøre det enklere å finne lokaler, søke tillatelser, utvikle prosjekter og hente ekstern finansiering
- Koble kultur tydeligere til stedsutvikling, besøksattraktivitet, tilflytting, folkehelse og næringsutvikling
- Prioritere samarbeid som bygger varig kompetanse og reduserer personavhengighet.

Oppfølging og medvirkning

Farsund har mye av det som skal til for å være en sterk kulturkommune. Planens viktigste oppgave er derfor ikke å finne opp Farsund på nytt. Den viktigste oppgaven er å se det som finnes, bruke det bedre, gi det retning og sørge for at flere får være med.

Kulturkommunen Farsund skal være et sted der mennesker møtes, skaper og lever. Et sted der kultur ikke bare er noe vi går på, men noe vi er en del av.

Planen virker først når den brukes. Kulturplanen skal brukes i økonomiplan, budsjettarbeid, tilskuddsforvaltning, samarbeidsavtaler, arealplanlegging og utviklingsprosjekter. Målene angir retning, mens konkrete tiltak kan vurderes årlig og innenfor kommunens økonomiske rammer. Noe kan løses gjennom bedre samordning og bruk av eksisterende ressurser. Andre tiltak krever politiske vedtak, ekstern finansiering eller flerårig utviklingsarbeid.

Prioriteringene skal vurderes årlig i forbindelse med økonomiplan og budsjett.

Medvirkning skal fortsette etter at planen er vedtatt. Barn og unge, eldreråd, råd for personer med funksjonsnedsettelse, ungdomsråd, frivillige organisasjoner, profesjonelle kunstnere, kulturaktører og næringsliv skal være en naturlig del av utviklingen.

Utviklingen skal bygge på visjonen om Kulturkommunen Farsund, der Farsund er kjent som kulturkommunen som har et rikt kulturtilbud til alle.

Snartrykk AS, Farsund 11/2019

www.farsund.kommune.no

Foto: Sunniva Øverland